

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 4/2007(2))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ «Ο ΛΟΓΟΣ» (ΜΕΓΑ).**

Ημερομηνία Απόφασης: 24 Ιουνίου, 2009

Ενώπιον: κ.κ. Νίκου Παπαϊωάννου, Προέδρου, Ανδρέα Ιωάννου, Αντιπροέδρου, Αντρου Μιχαηλίδη, Μαίρης Κουτσελίνη, Μαρίας Δωρίτη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη και Άλεξ Ευθυβούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του σταθμού πιθανές παραβάσεις του **άρθρου 29(3)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7 (I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και του **Κανονισμού 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει:

29(3) «Για τα αναφερόμενα στα εδάφια (1) και (2) προγράμματα που μεταδίδονται σε μη κωδικοποιημένη μορφή, οι σταθμοί έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι προηγείται ακουστική προειδοποίηση ή να αναγνωρίζονται από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους ».

29(1) «Οι σταθμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας».

29(2) «Η πιο πάνω στο εδάφιο (1) προβλεπόμενη υποχρέωση, επεκτείνεται επίσης και σε άλλα προγράμματα που ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, εκτός αν εξασφαλίζεται, με την επιλογή του κατάλληλου χρόνου μετάδοσης του προγράμματος ή άλλης τεχνικής φύσεως μέτρα, ότι οι ανήλικοι δεν βλέπουν ή ακούν κατά κανόνα και συστηματικά τις εκπομπές αυτές».

Ο πιο πάνω Κανονισμός αναφέρει:

24(2) «Οι πιο κάτω κανόνες ισχύουν στα δελτία ειδήσεων και στις ενημερωτικές εκπομπές: (δ) «μετάδοση τυχόν σκηνών ακατάλληλων για ανηλίκους ή που πιθανόν θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών είναι σύντομες και υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική) ».

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομηνίας **25.1.2007** έθεσε ενώπιον του σταθμού τις διερευνώμενες παραβάσεις για οποιεσδήποτε εξηγήσεις και / ή παραστάσεις σε δεκατέσσερις (14) μέρες από τη λήψη της εν λόγω επιστολής και κάλεσε τους εκπροσώπους του σταθμού όπως δηλώσουν κατά πόσο επιθυμούν να παρευρεθούν κατά την εξέταση της υπόθεσης.

Στην προαναφερθείσα επιστολή τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δε ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα είναι υποχρεωμένη να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντηση του σταθμού.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις, οι οποίες τέθηκαν ενώπιον του σταθμού εκτίθενται στα πιο κάτω υποστοιχεία 1 – 5:

1. Στις **30.12.2006**, μεταξύ των ωρών **20:10 και 21:00**, ο σταθμός μετέδωσε ρεπορτάζ στο Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων αναφορικά με την **εκτέλεση δι' απαγχονισμού του Σαντάμ Χουσεϊν**, κατά τη διάρκεια των οποίων προβλήθηκαν **σκηνές, που ήτο ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς να προηγηθεί ακουστική προειδοποίηση ή να αναγνωρίζονται από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους**, κατά παράβαση του **άρθρου 29(3)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της εκπομπής ο σταθμός μετέδωσε βίντεο, το οποίο προβάλλει τον Σαντάμ Χουσεϊν να οδηγείται πισθάγκωνα στην αγχόνη από κουκουλοφόρους άντρες. Ένας από τους κουκουλοφόρους τοποθετεί γύρω από το λαιμό του Σαντάμ ένα μαύρο κομμάτι ύφασμα, ώστε **«να εφαρμόσει το σχοινί του απαγχονισμού»**, όπως ανέφερε ο δημοσιογράφος στο σχετικό ρεπορτάζ και μετά τον οδηγούν πάνω στο ικρίωμα της αγχόνης. Στη συνέχεια, οι κουκουλοφόροι άνδρες παίρνουν τη θηλιά και την τοποθετούν πρώτα γύρω από το λαιμό του Σαντάμ, ενώ ακολούθως τη σφίγγουν γερά για να εφαρμόσει καλά στο συγκεκριμένο σημείο.

Ταυτόχρονα με τις προαναφερθείσες εικόνες, ο δημοσιογράφος δίδει και λεκτική περιγραφή στα όσα παρακολουθούν οι τηλεθεατές: **«*Εημερώματα στη Βαγδάτη. Ο Σαντάμ οδηγείται στην αγχόνη από κουκουλοφόρους δήμιους. Φοράει μαύρα ρούχα και είναι δεμένος πισθάγκωνα με χειροπέδες και αρκετά ψύχραιμος στα τελευταία δευτερόλεπτα της ζωής του. Αρνείται να φορέσει τη μαύρη κουκούλα, δέχεται όμως να του περάσουν στο λαιμό***

ένα μαύρο κομμάτι ύφασμα ώστε να εφαρμόσει το σχοινί του απαγχονισμού...».

Το εν λόγω βίντεο επαναλήφθηκε για δεύτερη φορά κατά τη διάρκεια της εκπομπής, ενώ το πλάνο στο οποίο ο κουκουλοφόρος άντρας εφαρμόζει τη θηλιά στο λαιμό του Σαντάμ απομονώθηκε και μεταδόθηκε χωριστά άλλες τρεις φορές, προβλήθηκε δηλαδή συνολικά πέντε φορές στο Δελτίο Ειδήσεων.

Ο σταθμός μετέδωσε επίσης τρεις φορές στο πλαίσιο του Δελτίου κοντινό πλάνο του πτώματος του Σαντάμ τυλιγμένο μέσα σε ένα λευκό σεντόνι. Στο πλάνο είναι εμφανές το πρόσωπο του νεκρού, ενώ το κεφάλι του έχει μια αφύσικη κλίση, η οποία παραπέμπει τον τηλεθεατή στην εντύπωση ότι έχει σπάσει ο αυχένας του από τον απαγχονισμό.

2. Στις **30.12.2006**, μεταξύ των ωρών **20:10 και 21:00**, ο σταθμός μετέδωσε ρεπορτάζ στο Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων αναφορικά με την **εκτέλεση δι' απαγχονισμού του Σαντάμ Χουσεΐν**, κατά τη διάρκεια των οποίων προβλήθηκαν **σκηνές ακατάλληλες για ανηλίκους και που πιθανόν θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών, χωρίς να είναι σύντομες και χωρίς να υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική)**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της εκπομπής ο σταθμός μετέδωσε βίντεο διάρκειας ενός λεπτού, το οποίο προβάλλει τον Σαντάμ Χουσεΐν να οδηγείται πισθάγκωνα στην αγχόνη από τους κουκουλοφόρους άντρες. Ένας από τους κουκουλοφόρους άνδρες τοποθετεί γύρω από το λαιμό του Σαντάμ ένα μαύρο κομμάτι ύφασμα, ώστε **«να εφαρμόσει το σχοινί του απαγχονισμού»**, όπως ανέφερε ο δημοσιογράφος στο σχετικό ρεπορτάζ και μετά τον οδηγούν πάνω στο ικρίωμα της αγχόνης. Στη συνέχεια, οι κουκουλοφόροι άνδρες παίρνουν τη θηλιά και την τοποθετούν πρώτα γύρω από το λαιμό του Σαντάμ, ενώ

ακολουθώς τη σφίγγουν γερά για να εφαρμόσει καλά στο συγκεκριμένο σημείο.

Ταυτόχρονα με τις προαναφερθείσες εικόνες, ο δημοσιογράφος δίδει και λεκτική περιγραφή στα όσα παρακολουθούν οι τηλεθεατές: *«**Ξημερώματα στη Βαγδάτη. Ο Σαντάμ οδηγείται στην αγχόνη από κουκουλοφόρους δήμευτους. Φοράει μαύρα ρούχα και είναι δεμένος πισθάγκωνα με χειροπέδες και αρκετά ψύχραιμος στα τελευταία δευτερόλεπτα της ζωής του. Αρνείται να φορέσει τη μαύρη κουκούλα, δέχεται όμως να του περάσουν στο λαιμό ένα μαύρο κομμάτι ύφασμα ώστε να εφαρμόσει το σχοινί του απαγχονισμού...»***.

Το εν λόγω βίντεο επαναλήφθηκε για δεύτερη φορά κατά τη διάρκεια της εκπομπής, ενώ το πλάνο στο οποίο ο κουκουλοφόρος άντρας εφαρμόζει τη θηλιά στο λαιμό του Σαντάμ απομονώθηκε και μεταδόθηκε χωριστά άλλες τρεις φορές, προβλήθηκε δηλαδή συνολικά πέντε φορές στο Δελτίο Ειδήσεων.

Ο σταθμός μετέδωσε επίσης τρεις φορές στο πλαίσιο του Δελτίου κοντινό πλάνο του πτώματος του Σαντάμ τυλιγμένο μέσα σε ένα λευκό σεντόνι. Στο πλάνο είναι εμφανές το πρόσωπο του νεκρού, ενώ το κεφάλι του έχει μια αφύσικη κλίση, η οποία παραπέμπει τον τηλεθεατή στην εντύπωση ότι έχει σπάσει ο αυχένας του από τον απαγχονισμό.

3. Στις **5.1.2007**, μεταξύ των ωρών **20:10 και 21:00**, ο σταθμός μετέδωσε ρεπορτάζ στο Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων αναφορικά με τον **αυτοαπαγχονισμό ενός δεκάχρονου αγοριού στις ΗΠΑ**, κατά τη διάρκεια του οποίου προβλήθηκε λεκτική περιγραφή σε συνδυασμό με σκηνή, που ήτο ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς να προηγηθεί ακουστική προειδοποίηση ή να αναγνωρίζονται από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους, κατά παράβαση του άρθρου 29(3)

του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(Ι) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα, προλογίζοντας το ρεπορτάζ για τον απαγχονισμό του δεκάχρονου ο παρουσιαστής του Κεντρικού Δελτίου ανέφερε τα ακόλουθα: *«Σοκ προκαλεί στις Ηνωμένες Πολιτείες ο αυτοαπαγχονισμός ενός δεκάχρονου αγοριού ο οποίος λίγο πριν παρακολουθούσε στην τηλεόραση σκηνές από τον απαγχονισμό του Σαντάμ Χουσεϊν»*. Ακολούθως, στο ρεπορτάζ αναφέρονται τα εξής: *«Συγκλονίζει τη διεθνή κοινότητα η είδηση ότι και δεύτερο παιδί ηλικίας δέκα χρονών αυτή τη φορά απαγχονίστηκε στο σπίτι του στο Τέξας των Ηνωμένων Πολιτειών. Σύμφωνα με τις Αστυνομικές Αρχές αλλά και την οικογένεια του δεκάχρονου ο μικρός φέρεται να προσπάθησε να μιμηθεί την εκτέλεση του Σαντάμ Χουσεϊν που παρακολουθούσε στην τηλεόραση. Ο δεκάχρονος βρισκόταν στο σπίτι του όταν είδε το βίντεο πήγε στο δωμάτιο του, έδεσε ένα κομμάτι ύφασμα σε μια κουκέτα και το τύλιξε γύρω από το λαιμό του. Αν και την ώρα του τραγικού περιστατικού στο σπίτι βρίσκονταν ενήλικες και άλλα παιδιά, κανείς δεν αντιλήφθηκε τι συνέβη...»*. Ταυτόχρονα με τη λεκτική περιγραφή του απαγχονισμού, ο σταθμός μετέδωσε και τα πλάνα στα οποία ο Σαντάμ Χουσεϊν οδηγείται πισθάγκωνα στην αγχόνη από τους κουκουλοφόρους άντρες και ένας από αυτούς εφαρμόζει τη θηλιά στο λαιμό του Σαντάμ.

4. Στις **8.1.2007**, μεταξύ των ωρών **20:10 και 21:00**, ο σταθμός μετέδωσε ρεπορτάζ στο Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων αναφορικά με τους **απαγχονισμούς δυο δωδεκάχρονων στη Σαουδική Αραβία και στην Αλγερία**, κατά τη διάρκεια του οποίου προβλήθηκε **λεκτική περιγραφή σε συνδυασμό με σκηνή, που ήτο ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς να προηγηθεί ακουστική προειδοποίηση ή να αναγνωρίζονται από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους, κατά παράβαση του άρθρου 29(3) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών**

Σταθμών Νόμου 7(I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα, προλογίζοντας το ρεπορτάζ για τον απαγχονισμό των δωδεκάχρονων ο παρουσιαστής του Κεντρικού Δελτίου ανέφερε τα ακόλουθα: *«Δυο δωδεκάχρονοι ένας στη Σαουδική Αραβία και ένας στην Αλγερία κρεμάστηκαν σύμφωνα με τοπικές εφημερίδες, προσπαθώντας να μιμηθούν την εκτέλεση δια απαγχονισμού του Σαντάμ Χουσεϊν. Τα θύματα ανήλθαν έτσι σε τέσσερα, ύστερα από τα δυο παρόμοια περιστατικά με παιδιά που καταγράφηκαν στο Πακιστάν και στο Τέξας των Ηνωμένων Πολιτειών».* Ακολούθως, στο ρεπορτάζ αναφέρονται τα εξής: *«Την εκτέλεση του πρώην δικτάτορα του Ιράκ Σαντάμ Χουσεϊν προσπάθησαν να μιμηθούν άλλα δυο παιδιά, με αποτέλεσμα να βρουν τραγικό θάνατο. Στη Σαουδική Αραβία δωδεκάχρονο αγόρι κρεμάστηκε μιμούμενο τον τρόπο που εκτελέστηκε ο Σαντάμ Χουσεϊν. Σύμφωνα με σημερινό δημοσίευμα της Σαουδαραβικής εφημερίδας «OKAZ». Το παιδί απαγχονίστηκε μέσα στο σπίτι του στο Χάφρα – Αλ – Μπάντεν κοντά στα σύνορα με το Ιράκ. Όταν ο μεγαλύτερος αδερφός του έφτασε στο σπίτι ήταν πλέον αργά καθώς ο μικρός αιωρείτο κρεμασμένος από ένα σχοινί που είχε στερεώσει στη δοκό μιας σιδερένιας πόρτας του σπιτιού. Μοιραία απέβη και η απόπειρα άλλου παιδιού σε χωριό της δυτικής Αλγερίας να μιμηθεί την εκτέλεση του Σαντάμ Χουσεϊν που προκάλεσε διεθνή κατακραυγή. Τον δωδεκάχρονο κρέμασαν συμμαθητές του, οι οποίοι προσπάθησαν να κάνουν αναπαράσταση του πολυσυζητημένου απαγχονισμού δυο μέρες μετά την εκτέλεση του πρώην δικτάτορα του Ιράκ. Αμέσως μετά τον απαγχονισμό του Σαντάμ Χουσεϊν άλλα δυο παιδιά είχαν βρει τραγικό θάνατο με παρόμοιο τρόπο το ένα στο Πακιστάν και το άλλο στο Τέξας. Ταυτόχρονα με τη λεκτική περιγραφή του απαγχονισμού, ο σταθμός μετέδωσε και το πλάνο στο οποίο ο κουκουλοφόρος δήμιος εφαρμόζει τη θηλιά στο λαιμό του Σαντάμ Χουσεϊν».*

Καθ' όλη τη διάρκεια του ρεπορτάζ, ο σταθμός μετέδιδε τη σκηνή κατά την οποία ο Σαντάμ Χουσεϊν οδηγείται στην αγχόνη και συγκεκριμένα το πλάνο

στο οποίο οι κουκουλοφόροι άντρες τοποθετούν γύρω από το λαιμό του Σαντάμ Χουσεΐν τη θηλιά για τον απαγχονισμό του. Το πλάνο, το οποίο έχει κινηματογραφηθεί ταυτόχρονα από μια βιντεοκάμερα και ένα κινητό τηλέφωνο, παρουσιάζεται από δυο οπτικές γωνίες και είχε διάρκεια 43 δευτερόλεπτα, ενώ το ρεπορτάζ είχε διάρκεια 60 δευτερόλεπτα.

5. Στις **8.1.2007**, μεταξύ των ωρών **20:10 και 21:00**, ο σταθμός μετέδωσε ρεπορτάζ στο Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων αναφορικά με τους **απαγχονισμούς δυο δωδεκάχρονων στη Σαουδική Αραβία και στην Αλγερία**, κατά τη διάρκεια του οποίου προβλήθηκε **σκηνή, ακατάλληλη για ανηλίκους και που πιθανόν θίγει τις ευαισθησίες των τηλεθεατών, χωρίς να είναι σύντομη και χωρίς να υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική)**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Καθ' όλη τη διάρκεια του ρεπορτάζ, ο σταθμός μετέδιδε τη σκηνή κατά την οποία ο Σαντάμ Χουσεΐν οδηγείται στην αγχόνη και συγκεκριμένα το πλάνο στο οποίο οι κουκουλοφόροι άντρες τοποθετούν γύρω από το λαιμό του Σαντάμ Χουσεΐν τη θηλιά για τον απαγχονισμό του. Το πλάνο, το οποίο έχει κινηματογραφηθεί ταυτόχρονα από μια βιντεοκάμερα και ένα κινητό τηλέφωνο, παρουσιάζεται από δυο οπτικές γωνίες και είχε διάρκεια 43 δευτερόλεπτα, ενώ το ρεπορτάζ είχε διάρκεια 60 δευτερόλεπτα.

Ο Δικηγόρος του σταθμού κ. Αριστ. Χατζηπαναγιώτου με επιστολή του ημερομ. **8.2.2007** ανέφερε τα ακόλουθα:

«Η υπό εξέταση υπόθεση αφορά τη μετάδοση από τον Τηλεοπτικό Σταθμό MEGA – “Ο ΛΟΓΟΣ” ρεπορτάζ που αφορούσε την εκτέλεση δι’ απαγχονισμού του Σαντάμ Χουσεΐν, κατά τη διάρκεια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του σταθμού κατά τις

ημερομηνίες και ώρες που αναφέρονται στον Πίνακα Α' που επισυνάπτεται στην επιστολή της Αρχής ημερ. 25.01.2007.

Το θέμα της εκτέλεσης του Σαντάμ Χουσεΐν προβλήθηκε για πρώτη φορά από το σταθμό των πελατών μας στις 30.12.06, την ημέρα δηλαδή που συνέβη το γεγονός αυτό. Η ιστορική και πολιτική σημασία της απόφασης για επιβολή της θανατικής ποινής στον Σαντάμ Χουσεΐν και η συνακόλουθη εκτέλεση της ποινής αυτής δι' απαγχονισμού είναι κατά την άποψη μας αδιαμφισβήτητη.

Επρόκειτο για ένα γεγονός κορυφαίας σημασίας για την σύγχρονη ιστορία της ανθρωπότητας και σ' αυτό το πλαίσιο είναι η θέση μας ότι ο σταθμός των πελατών μας είχε δικαίωμα αλλά και καθήκον να το προβάλλει, αφιερώνοντας μάλιστα στην προβολή του αρκετό χρόνο, αφού επρόκειτο για την σημαντικότερη είδηση όχι μόνο εκείνης της ημέρας αλλά πιθανώς ολόκληρης της χρονιάς που έκλεινε.

Αναμφίβολα μια σκηνή απαγχονισμού, όποια προσωπική θέση κι αν έχει ο καθένας απέναντι στην δικαστική απόφαση που την επέβαλε ή και προς το ίδιο το πρόσωπο του απαγχονισθέντος, δεν μπορεί παρά να προκαλεί αρνητικά συναισθήματα.

Για το λόγο αυτό, ο σταθμός των πελατών μας, αν και είχε στη διάθεση του ολόκληρο το βίντεο της εκτέλεσης, δεν το προέβαλε ως είχε, αλλά κατά τρόπο αυστηρά επιλεγμένο. Όπως προκύπτει και από τα όσα αναφέρονται στον Πίνακα Α' της επιστολής της Αρχής, εκείνο που προβλήθηκε ήταν το τελετουργικό της εκτέλεσης, μέχρι τη στιγμή που οι δήμιοι περνούν τη θηλιά γύρω από το κεφάλι του Σαντάμ Χουσεΐν.

Οι υπόλοιπες σκηνές, οι οποίες επαναλαμβάνουμε ήταν στην κατοχή του σταθμού των πελατών μας και οι οποίες απεικόνιζαν τη στιγμή του απαγχονισμού, τον

Σαντάμ Χουσεΐν να αιωρείται στην αγχώνη, αλλά και κοντινά πλάνα του νεκρού, δεν μεταδόθηκαν για ευνόητους λόγους.

Πιστεύουμε λοιπόν ότι ο σταθμός των πελατών μας, προσπάθησε να σταθμίσει αφενός το καθήκον του για αντικειμενική ενημέρωση του τηλεοπτικού κοινού που τον επιλέγει και τον εμπιστεύεται ακριβώς για το λόγο αυτό και αφετέρου την ευαισθησία και την προσοχή που πρέπει να επιδεικνύεται στην προβολή τέτοιου είδους θεμάτων και έτσι μετέδωσε αυστηρά επιλεγμένες εικόνες που καταδείκνυαν την πραγματική διάσταση του θέματος.

Εκείνο που πρέπει να ληφθεί επίσης υπόψη είναι ότι όταν πρόκειται για γεγονότα ιστορικής σημασίας, η προετοιμασία και η προβολή των θεμάτων οφείλει να είναι όσο πιο αντικειμενική γίνεται και να αφήνει στον τηλεθεατή το περιθώριο της κριτικής σκέψης και τοποθέτησης απέναντι σε αυτά. Αν δηλαδή το θέμα προβαλλόταν παντελώς αποψιλωμένο από στοιχεία που καταδεικνύουν την σκληρότητα του, πιθανόν τούτο να εκλαμβάνόταν ως προσπάθεια υποβάθμισης ή ωραιοποιήσεις του ή ακόμη περισσότερο ως προσπάθεια διαστρέβλωσης του γεγονότος και της σημασία του.

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα ότι ενώ τα πλείστα και τα εγκυρότερα τηλεοπτικά δίκτυα στον κόσμο προέβαλαν το θέμα κατά τρόπο ανάλογο με εκείνον που επέλεξε ο σταθμός των πελατών μας, εξαίρεση αποτέλεσαν μόνο κάποια αμερικανικά και αραβικά δίκτυα, τα οποία για εξυπηρέτηση προφανών πολιτικών και άλλων σκοπιμοτήτων, είτε δεν προέβαλαν καθόλου είτε υπερπρόβαλαν τις σκηνές του απαγχονισμού, συμπεριλαμβανομένων και των σκηνών που παρουσίαζαν τον Σαντάμ Χουσεΐν να πέφτει στο κενό και να αιωρείται στην αγχώνη.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό που διατυπώνεται από τον αρμόδιο λειτουργό της Αρχής στον προαναφερθέντα Πίνακα Α', ότι πριν την προβολή του ρεπορτάζ και

ιδιαίτερα των σκηνών των σχετικών με την εκτέλεση του Σαντάμ Χουσεΐν δεν προηγήθηκε ακουστική προειδοποίηση, δεν μπορεί να γίνει δεκτός από τους πελάτες μας για τους πιο κάτω λόγους:

Είναι πιστεύουμε σαφές ότι η προειδοποίηση, οπτική ή ακουστική, δεν απευθύνεται προς τα ίδια τα παιδιά ώστε να απομακρυνθούν από την τηλεόραση, αλλά προς τους ενήλικες τηλεθεατές ώστε οι ίδιοι να επιλέξουν αν θα επιτρέψουν στα παιδιά τους να παρακολουθήσουν το θέμα που ακολουθεί, όντας οι ίδιοι ενήμεροι για το περιεχόμενο του.

Σύμφωνα με το αρχείο που τηρούν οι πελάτες μας και την βιντεοκασέτα από το υπό αναφορά δελτίο ειδήσεων, ο εκφωνητής του δελτίου προλόγισε το θέμα ως εξής: «Ο Σαντάμ Χουσεΐν οδηγήθηκε το πρωί στην αγχόνη και εκτελέστηκε. Η είδηση, μαζί με το συγκλονιστικό βίντεο της εκτέλεσης, έκαναν τον γύρο του κόσμου. Στο Ιράκ κάποιοι πανηγύρισαν και κάποιοι άλλοι ορκίστηκαν εκδίκηση. Ένα σκηνικό που κάθε άλλο παρά προκαλεί αισιοδοξία για το μέλλον της χώρας» και τα πλάνα ακολούθησαν.

Η προαναγγελία αυτή του θέματος αποτελεί κατά την άποψη μας μια σαφέστατη προειδοποίηση για το περιεχόμενο του ρεπορτάζ που θα ακολουθούσε και ήταν εύκολα και εύλογα αντιληπτή ως τέτοια από κάθε ενήλικα που την παρακολούθησε. Γίνεται μάλιστα λόγος και για το βίντεο από την εκτέλεση, ελεγμένα αποσπάσματα από το οποίο προβλήθηκαν στη συνέχεια.

Έτσι ο κάθε γονιός ξεχωριστά ή ο κάθε ενήλικας που είχε τη δεδομένη στιγμή υπό τη φροντίδα και / ή παρακολούθηση του κάποιο ανήλικο, προειδοποιήθηκε δεόντως ότι το θέμα που ακολουθούσε αφορούσε την εκτέλεση δι' απαγχονισμού ενός ανθρώπου και μπορούσε ο ίδιος να αποφασίσει κατά πόσο θα το παρακολουθήσει και πολύ περισσότερο αν θα επιτρέψει σε ανήλικους να το παρακολουθήσουν.

Οι ειδησεογραφικές εκπομπές και τα δελτία ειδήσεων αποτελούν τηλεοπτικά προγράμματα, τα οποία εξ ορισμού δεν απευθύνονται σε ανήλικους αλλά σε ενήλικες τηλεθεατές, γι αυτό και οι νομοθετικές διατάξεις που τα διέπουν διαφοροποιούνται από εκείνες που ρυθμίζουν τα υπόλοιπα προγράμματα που προβάλλονται εντός της καθορισμένης οικογενειακής ζώνης.

Είναι γεγονός ότι η νομοθεσία επιβάλλει την ύπαρξη προειδοποίησης όταν ακολουθούν σκηνές που ενδέχεται καθ' οιονδήποτε τρόπο να βλάψουν τους ανήλικους. Ωστόσο πουθενά στη σχετική νομοθεσία δεν προβλέπεται ότι η προειδοποίηση πρέπει να έχει τη μορφή: «Προειδοποίηση: οι σκηνές που ακολουθούν ενδέχεται να βλάψουν τους ανήλικους». Και είναι η θέση μας ότι τέτοιου είδους προειδοποίηση δεν απαιτείται ακριβώς επειδή απευθύνεται σε ενήλικες, οι οποίοι είναι σε θέση από την αναγγελία ενός θέματος να αντιληφθούν το περιεχόμενο του.

Ως εκ των ανωτέρω θεωρούμε ότι πριν την προβολή των επίδικων σκηνών, δόθηκε προειδοποίηση για το περιεχόμενο τους, μέσω της αναγγελίας του θέματος από τον εκφωνητή του δελτίου, η οποία προειδοποίηση, κατά την άποψη μας ήταν ικανοποιητική και σύμφωνη με το πνεύμα του νόμου. Παρά την πιο πάνω εκτιθέμενη θέση μας, αν σύμφωνα με την άποψη της Αρχής, κρίνεται προτιμότερο ή ορθότερη, η λεκτική προειδοποίηση να έχει κάποια συγκεκριμένη μορφή, ο σταθμός των πελατών μας, είναι διατεθειμένο να εφαρμόσει τη μορφή που θα υποδειχθεί από την Αρχή.

Τέλος σημειώνουμε ότι αμφότερες οι διερευνούμενες πιθανές παραβάσεις αναφορικά με το δελτίο ειδήσεων που προβλήθηκε στις 30.12.06, στηρίζονται σε ταυτόσημες διατάξεις εκ των οποίων η μια ανευρίσκεται στο νόμο 7(Ι)/98 και η άλλη στους δυνάμει του νόμου αυτού εκδοθέντες κανονισμούς.

Αναφορικά δε με τα ρεπορτάζ που προβλήθηκαν στις 5.01.07 και 8.01.07, σχετικά με τους απαγχονισμούς ανηλίκων, στα οποία χρησιμοποιήθηκαν αποσπάσματα από το βίντεο της εκτέλεσης του Σαντάμ Χουσεΐν, οι πελάτες μας ειλικρινά απολογούνται και αναφέρουν ότι οι σχετικές σκηνές συμπεριλήφθηκαν στα ρεπορτάζ εκ παραδρομής, σε αντίθεση προς τις ρητές οδηγίες της Διεύθυνσης ειδήσεων του σταθμού.

Ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι η συμπερίληψη των συγκεκριμένων σκηνών δεν έγινε συνειδητά και επί σκοπού αλλά οφειλόταν αποκλειστικά σε ανθρώπινο λάθος, το οποίο, δυστυχώς, δεν έγινε έγκαιρα αντιληπτό, οι πελάτες μας έχουν ήδη προβεί, πολύ πριν την λήψη της συγκεκριμένης καταγγελίας, σε αυστηρότατες συστάσεις προς τους εμπλεκόμενους στον ατυχή χειρισμό του θέματος αυτού και έχουν μεριμνήσει όπως αποκλειστεί η δυνατότητα επανάληψης του ίδιου ή παρόμοιου περιστατικού.

Ενόψει των όσων πιο πάνω αναφέρονται, οι πελάτες μας απολογούνται και πάλι μέσω μας και παρακαλούν όπως, δεδομένης της ανυπαρξίας οποιασδήποτε πρόθεσης παράβασης της σχετικής νομοθεσίας εκ μέρους τους, τύχουν της δέουσας επιείκειας, κατά την εξέταση του θέματος από την Αρχή.

Τέλος, θα θέλαμε να αναφέρουμε ορισμένες σκέψεις μας σχετικά με την προβολή των επίδικων ρεπορτάζ και ειδικότερα των αποσπασμάτων από την εκτέλεση του Σαντάμ Χουσεΐν, οι οποίες πιστεύουμε ότι μπορούν να φανούν χρήσιμες για την πληρέστερη διερεύνηση του όλου θέματος.

Η ιστορία της ανθρωπότητας ήταν πάντοτε διάσπαρτη από βιαιότητες, όπως πολέμους, σφαγές αμάχων, βασανισμούς ακόμη και ανθρωποθυσίες, τα οποία, δυστυχώς, αποτελούν και μέρος της σύγχρονης ιστορίας, η οποία εκτυλίσσεται στις

μέρες μας, με τη διαφορά ότι σήμερα, μέσω της τεχνολογίας, τα ιστορικά γεγονότα λαμβάνουν χώρα, κυριολεκτικά, μπροστά στα μάτια μας.

Έτσι τα τηλεοπτικά δίκτυα ανά τον κόσμο, τα οποία είναι επιφορτισμένα με το δύσκολο έργο της πληροφόρησης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης, δεν μπορούν παρά να προβάλλουν τα γεγονότα που επηρεάζουν άμεσα τον κόσμο γύρω μας. Όταν δε προσπαθούν να ανταποκριθούν στο καθήκον τους αυτό με τη μέγιστη δυνατή πληρότητα και αντικειμενικότητα, δεν μπορούν παρά να συμπεριλάβουν στα ρεπορτάζ τους και σκηνές βίας, δυστυχίας και ανθρώπινου πόνου. Κι αυτό γιατί ο πόλεμος για παράδειγμα, δεν μπορεί ειδησεογραφικά να αποδοθεί χωρίς αναφορά στους νεκρούς, στους τραυματίες και στις καταστροφές που προκαλεί, ώστε να προκαλεί στην ανθρωπότητα αισθήματα αποστροφής.

Στα πλαίσια αυτά μεταδόθηκε και το βίντεο με τον απαγχονισμό του Σαντάμ Χουσεΐν, ως ιστορικό γεγονός, το οποίο, αξίζει να σημειωθεί ότι δεν ήταν έγκλημα, με την νομική σημασία του όρου, αλλά εκτέλεση μιας δικαστικής απόφασης ενός νόμιμου Δικαστηρίου, μιας διεθνώς αναγνωρισμένης κρατικής οντότητας. Και αυτός ήταν ένας ακόμη λόγος που επέβαλε την προβολή του, με σκοπό να προβληματίσει τον τηλεθεατή τόσο σε πολιτικό επίπεδο, όσο και σε κοινωνικό, αναφορικά με την ύπαρξη της θανατικής ποινής και της εκτέλεσης της κατ' αυτόν τον τρόπο, σε μια ανθρωπότητα – υποτίθεται – πολιτισμένη.

Η διαχρονική δε ύπαρξη της βίας μας οδηγεί αβίαστα και σε ερωτηματικά σχετικά με το σε ποιο βαθμό είναι οι ανήλικοι συνηθισμένοι στη βία. Τα παραδείγματα είναι πολλά και εντοπίζονται ακόμη και στα σχολικά βιβλία. Ο Χριστός σταυρώθηκε και δεν θεωρούμε ότι αναρωτήθηκε ποτέ κανείς για το αν η εικόνα του Εσταυρωμένου ή οι θρησκευτικού περιεχομένου ταινίες και σκηνές που προβάλλονται την περίοδο του Πάσχα, ενδέχεται να βλάψουν τους ανηλίκους. Και για να αναφερθούμε και στην ιστορία του τόπου μας, ο Αυξεντίου κήκε ζωντανός στον Μαχαιρά και η

εικόνα του ήρωα να φλέγεται προβάλλεται με κάθε ευκαιρία σε εθνικές επετείους, τόσο στα δελτία ειδήσεων όσο και σε σχετικά ντοκιμαντέρ, πάντοτε εντός οικογενειακής ζώνης και χωρίς οποιαδήποτε προειδοποίηση.

Πολύ δε περισσότερο ο Κύπριος ανήλικος ειδικά είναι εξοικειωμένος με την θανάτωση δι' απαγχονισμού, μέσω των εκτελέσεων των ηρώων της αγχόνης, αφού είναι γνωστό ότι επισκέπτεται τα Φυλακισμένα Μνήματα και βλέπει τον τόπο των εκτελέσεων και την ίδια την αγχόνη σε σχολικές εκδρομές.

Η αγχόνη, η κρεμάλα, όπως λέγεται, υπάρχει στην παράδοση και τα έθιμα του λαού μας, από αρχαιοτάτων ετών. Κάθε Πάσχα κρεμάμε και καίμε τον Ιούδα, με τα παιδιά να παρακολουθούν την διαδικασία από την αρχή ως το τέλος με την κατασκευή της κρεμάλας και το κρέμασμα του ομοιώματος, χωρίς ποτέ κανείς να διανοηθεί να το μιμηθεί ως παιχνίδι. Επίσης η «κρεμάλα» ως παιχνίδι λέξεων ήταν πάντοτε διαδεδομένη ανάμεσα στους ανηλικούς και είναι γνωστό ότι παίζοντας το αυτό που ζωγραφίζουν τα παιδιά είναι μια αγχόνη και ανθρώπινα μέλη να αιωρούνται απ' αυτήν, όσο βάρβαρη κι αν ακούγεται η περιγραφή.

Εκείνο που θέλουμε να επισημάνουμε με τα ανωτέρω είναι αφενός ότι οι ανήλικοι έρχονται καθημερινά σε επαφή, ακόμη και μέσα στο σχολείο, με πολύ περισσότερη βία απ' ό τι κανείς καταρχήν πιστεύει και αφετέρου ότι η βία δεν μπορεί να χαρακτηρίζεται ως κατάλληλη ή ακατάλληλη για ανηλικούς ανάλογα με το αν αφορά τη δική μας θρησκεία και την ιστορία του τόπου ή αν αφορά έναν άλλο λαό και μια άλλη θρησκεία.

Θα ήταν κατά την άποψη μας χρήσιμο να επισημανθεί και το γεγονός ότι το ιστορικό και κοινωνικό περιβάλλον και κατά συνέπεια και οι εμπειρίες που βιώνει ένας λαός στην πορεία του, διαφοροποιούν από χώρα σε χώρα ή και από περιοχή σε περιοχή, τον τρόπο αντίληψης και αντιμετώπισης των γεγονότων που προβάλλονται

είτε τηλεοπτικά είτε με άλλα μέσα. Δηλαδή η προβολή του ίδιου θέματος μπορεί να έχει εντελώς διαφορετικό αντίκτυπο στους τηλεθεατές και / ή στους ανήλικους τηλεθεατές δυο διαφορετικών χωρών. Η δική μας κυπριακή κοινωνία δυστυχώς δεν έχει τέτοιες ιστορικές εμπειρίες στο απώτερο και το πρόσφατο παρελθόν που ευτυχώς δε είναι σε θέση να διακρίνει και να αντιμετωπίζει, παρόμοια τηλεοπτικά γεγονότα, όπως το υπό αναφορά, κατά τρόπο που να μην τα μιμείται αλλά να τα αποστρέφεται και έτσι να μην θέτει εαυτόν σε κίνδυνο, πράγμα που δυστυχώς δεν συνέβη, όπως προκύπτει, σε ορισμένες άλλες χώρες.

Ενόψει όλων όσων πιο πάνω αναφέρονται, παρακαλούμε όπως η Αρχή λάβει σοβαρά υπόψη τις θέσεις του σταθμού και κρίνει τους πελάτες μας στα πλαίσια της διακριτικής εξουσίας που της παρέχει ο νόμος, με τη δέουσα υπό τις περιστάσεις επιείκεια».

Ο σταθμός δεν εξέφρασε την επιθυμία να παραστεί κατά την εκδίκαση της υπόθεσης.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων του Δικηγόρου του σταθμού και έχουμε παρακολουθήσει με ιδιαίτερη προσοχή τις βιντεοταινίες με τα εν λόγω ρεπορτάζ και κρίνουμε ότι:

Στις **30.12.2006**, μεταξύ των ωρών **20:10 και 21:00**, ο σταθμός μετέδωσε ρεπορτάζ στο Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων αναφορικά με την **εκτέλεση δι' απαγχονισμού του Σαντάμ Χουσεΐν**, κατά τη διάρκεια των οποίων προβλήθηκαν **σκηνές, που ήτο ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς να προηγηθεί ακουστική προειδοποίηση ή να αναγνωρίζονται από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους**, κατά παράβαση του άρθρου

29(3) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) (υποστοιχείο **1**) (Τα γεγονότα του υποστοιχείου 1 εκτίθενται στις σελίδες 3 και 4 της απόφασης) και **σκηνές ακατάλληλες για ανηλίκους και που πιθανόν θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών, χωρίς να είναι σύντομες και χωρίς να υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική), κατά παράβαση του Κανονισμού 24(2)(δ) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχείο **2**) (Τα γεγονότα του υποστοιχείου 2 εκτίθενται στις σελίδες 4 και 5 της απόφασης).**

Στις **5.1.2007**, μεταξύ των ωρών **20:10 και 21:00**, ο σταθμός μετέδωσε ρεπορτάζ στο Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων αναφορικά με τον **αυτοαπαγχονισμό ενός δεκάχρονου αγοριού στις ΗΠΑ**, κατά τη διάρκεια του οποίου προβλήθηκε λεκτική περιγραφή σε συνδυασμό με σκηνή, που ήτο ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς να προηγηθεί ακουστική προειδοποίηση ή να αναγνωρίζονται από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους, κατά παράβαση του **άρθρου 29(3)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) (υποστοιχείο **3**) (Τα γεγονότα του υποστοιχείου 3 εκτίθενται στη σελίδα 6 της απόφασης).

Στις **8.1.2007**, μεταξύ των ωρών **20:10 και 21:00**, ο σταθμός μετέδωσε ρεπορτάζ στο Κεντρικό Δελτίο Ειδήσεων αναφορικά με τους **απαγχονισμούς δυο δωδεκάχρονων στη Σαουδική Αραβία και στην Αλγερία**, κατά τη διάρκεια του οποίου προβλήθηκε λεκτική περιγραφή σε συνδυασμό με σκηνή, που ήτο ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, χωρίς να προηγηθεί ακουστική προειδοποίηση ή να αναγνωρίζονται από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους, κατά παράβαση του **άρθρου 29(3)** του περί Ραδιοφωνικών και

Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(Ι) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) (υποστοιχείο 4) (Τα γεγονότα του υποστοιχείου 4 εκτίθενται στις σελίδες 7 και 8 της απόφασης) και **σκηνή, ακατάλληλη για ανηλίκους και που πιθανόν θίγει τις ευαισθησίες των τηλεθεατών, χωρίς να είναι σύντομη και χωρίς να υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική)**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχείο 5) (Τα γεγονότα του υποστοιχείου 5 εκτίθενται στη σελίδα 8 της απόφασης).

Αναφορικά με τη γραπτή υπεράσπιση του σταθμού ημερομ. 8.2.2007, η Αρχή παρατηρεί τα εξής:

Σε ό, τι αφορά στον ισχυρισμό του Δικηγόρου του σταθμού ότι *«επρόκειτο για ένα γεγονός (δηλ. ο απαγχονισμός του Σαντάμ Χουσεΐν) κορυφαίας σημασίας για την σύγχρονη ιστορία της ανθρωπότητας»* και ως εκ τούτου *«ο σταθμός είχε το δικαίωμα αλλά και το καθήκον να το προβάλει»*, η Αρχή διευκρινίζει ότι σε καμία περίπτωση δεν έχει καταδικάσει τη μετάδοση της είδησης αυτής καθ' εαυτής, ούτε αμφισβητεί την ιστορική σημασία του γεγονότος, η οποία το καθιστούσε άξιο προβολής. Ωστόσο, η Νομοθεσία είναι σαφής και περιλαμβάνει συγκεκριμένες πρόνοιες για τα Δελτία Ειδήσεων, ούτως ώστε αφενός να περιορίσει τα όρια της μετάδοσης στο βαθμό που να εξυπηρετούν την είδηση και αφετέρου να προστατεύσει τις ευαισθησίες των τηλεθεατών, καθώς και τους ανήλικους. Ειδικότερα για την προστασία των ανηλίκων, ο Νομοθέτης έχει προνοήσει ώστε σκηνές που ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων να είναι σύντομες και να προηγείται αυτών ακουστική προειδοποίηση, ή να αναγνωρίζονται ως τέτοιες από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκειά τους.

Στην προκειμένη περίπτωση ο σταθμός, χωρίς να λάβει οποιαδήποτε μέτρα από τα πιο πάνω, πρόβαλε το βίντεο (μαζί με τη λεκτική περιγραφή), όπου ο Σαντάμ Χουσεϊν φαίνεται να οδηγείται στην αγχόνη από κουκουλοφόρους άνδρες, οι οποίοι τοποθετούν γύρω από το λαιμό του πρώτα ένα μαύρο κομμάτι ύφασμα, μετά του τοποθετούν τη θηλιά και τη σφίγγουν γερά για να εφαρμόσει καλά στο συγκεκριμένο σημείο του λαιμού του. Είναι ενδεικτικό ότι στο Δελτίο Ειδήσεων που μεταδόθηκε στις 30.12.2006, ο σταθμός μετέδωσε το εν λόγω βίντεο και ακολούθως το επανέλαβε για δεύτερη φορά κατά τη διάρκεια της εκπομπής, ενώ το πλάνο στο οποίο ο κουκουλοφόρος άντρας εφαρμόζει τη θηλιά στο λαιμό του Σαντάμ απομονώθηκε και μεταδόθηκε χωριστά άλλες τρεις φορές, προβλήθηκε δηλαδή συνολικά πέντε φορές στο Δελτίο Ειδήσεων. Ο σταθμός μετέδωσε επίσης τρεις φορές στο πλαίσιο του Δελτίου κοντινό πλάνο του πτώματος του Σαντάμ τυλιγμένο μέσα σε λευκό σεντόνι, με εμφανές το πρόσωπο του νεκρού και την αφύσικη κλήση του κεφαλιού του, που παραπέμπει στην εντύπωση ότι έχει σπάσει ο αυχένας του από τον απαγχονισμό. Η Αρχή θεωρεί ότι η προβολή των συγκεκριμένων πλάνων και κυρίως η επανάληψή τους δεν εξυπηρετούσε κανένα σκοπό πληροφόρησης, αλλά αντίθετα αναπαρήγαγε την αγριότητα, την βαναυσότητα και την ωμή βία της όλης διαδικασίας του απαγχονισμού, με απώτερο σκοπό την τηλεθέαση. Επιπλέον, τα υπό αναφορά πλάνα δεν ήταν σύντομα, αλλά μεταδίδονταν σχεδόν καθ' όλη τη διάρκεια των ρεπορτάζ. Εν ολίγοις, η Αρχή σε καμία περίπτωση δεν ζητά τα ρεπορτάζ να αποψιλώνονται από οποιεσδήποτε σκληρές εικόνες ή περιγραφές και δεν διαφωνεί με τη μετάδοση του συγκεκριμένου ρεπορτάζ, αλλά διαφωνεί με τον τρόπο μετάδοσής του, δηλαδή την επαναλαμβανόμενη προβολή ακατάλληλων σκηνών, χωρίς να προηγείται η ύπαρξη σαφούς προειδοποίησης.

Σε σχέση με τον ισχυρισμό του Δικηγόρου του σταθμού ότι «όταν πρόκειται για γεγονότα ιστορικής σημασίας, η προετοιμασία και η προβολή των θεμάτων οφείλει να είναι όσο πιο αντικειμενική γίνεται και να αφήνει στον τηλεθεατή το περιθώριο

της κριτικής σκέψης και τοποθέτησης απέναντι σε αυτά», η Αρχή επισημαίνει ότι ο σταθμός παραγνώνει ότι τηλεθεατές εντός οικογενειακής ζώνης είναι και τα παιδιά, τα οποία δεν είναι πάντα σε θέση να κατανοήσουν τη σημασιολογία των εικόνων που τα ίδια προσλαμβάνουν, ούτε κατανοούν πλήρως τις δυνάμεις που διέπουν τις αναπαραστάσεις στην τηλεόραση. Το αντίθετο μάλιστα. Το ανήλικο παιδί των πέντε, έξι, επτά χρόνων, δέχεται αβασάνιστα τις εικόνες που βλέπει και οι οποίες αναπαριστούν πρόθεση ωμής βίας (ετοιμασία του μελλοθάνατου για απαγχονισμό) και αποτέλεσμα ωμής βίας (το σώμα του νεκρού τυλιγμένο σε σεντόνι). Αλληλένδετο με τα προαναφερόμενα είναι και το γεγονός ότι η Αρχή έλαβε επτά συνολικά παράπονα από τηλεθεατές (από τους μεγαλύτερους αριθμούς παραπόνων που έλαβε η Αρχή σε σχέση με μετάδοση ρεπορτάζ στο δελτίο ειδήσεων), των οποίων η βασική ανησυχία ήταν η επίδραση που θα είχε η μετάδοση των πλάνων του απαγχονισμού στα παιδιά τους. Ενδεικτικά παραθέτουμε μερικά από τα σχόλια των παραπονούμενων: *«Δείχνουν ξανά και ξανά τον απαγχονισμό. Θέλουν να οδηγήσουν κι άλλα παιδιά στον απαγχονισμό;», «Έλεος για τις σκηνές απαγχονισμού του Σαντάμ. Πόσα παιδιά πρέπει να απαγχονιστούν για να σταματήσουν οι σταθμοί να μεταδίδουν τις εικόνες αυτές; Είναι αποκρουστικές ακόμα και τους ενήλικες», «Πόσες φορές πρέπει να μας τιμωρήσουν προβάλλοντας τις εικόνες απαγχονισμού του Σαντάμ; Μέχρι να τις αντιγράψουν και τα δικά μας παιδιά;», «Απαράδεκτο να μεταδίδουν την είδηση για τον απαγχονισμό των παιδιών λόγω του βίντεο του Σαντάμ και ταυτόχρονα να προβάλλουν επαναληπτικά το βίντεο αυτό».*

Ως εκ τούτου, σε σχέση με τον ισχυρισμό του Δικηγόρου του σταθμού ότι τα πλείστα και εγκυρότερα τηλεοπτικά δίκτυα στον κόσμο προέβαλαν το θέμα κατά τρόπο ανάλογο με εκείνον που επέλεξε ο εν λόγω σταθμός, η Αρχή έχει να παρατηρήσει ότι αυτό δεν αποτελεί ελαφρυντικό για την προβολή χωρίς προειδοποίηση σκηνών, οι οποίες είναι ακατάλληλες για ανηλικούς ή πιθανόν να θίξουν τις ευαισθησίες τηλεθεατών και που δεν είναι σύντομες.

Οι τηλεοπτικοί σταθμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στα προγράμματα που μεταδίδουν κυρίως τις ώρες που παρακολουθούν ανήλικοι, προκειμένου να μη στιγματίσουν ανεπανόρθωτα την παιδική ψυχή και να διοχετεύσουν τη βία ως μια συνήθη «κοινωνική» πρακτική στο υποσυνείδητο του παιδιού. Ακόμα κι αν δεχτούμε τον ισχυρισμό του σταθμού, ότι *«οι ανήλικοι έρχονται καθημερινά σε επαφή, ακόμη και μέσα στο σχολείο, με πολύ περισσότερη βία απ' ό τι κανείς καταρχήν πιστεύει»*, αυτό δεν αποτελεί δικαιολογία για έναν τηλεοπτικό σταθμό παγκύπριας εμβέλειας που εκπέμπει καθημερινά και επί εικοσιτετραώρου βάσεως στο σπίτι της κυπριακής οικογένειας να αναπαράγει τη βία.

Η Αρχή κάνει ιδιαίτερη μνεία στους ανήλικους τηλεθεατές γιατί δεν μπορούμε να παραβλέπουμε τις ιδιαιτερότητες των παιδιών. Αρχίζουν να βλέπουν τηλεόραση πολύ πριν κατανοήσουν πλήρως τις δυνάμεις που τη διέπουν, και συνήθως βρίσκονται σε μια ηλικία που οι έννοιες του «καλού» και του «κακού» είναι ασαφώς διαχωρισμένες στη συνείδησή τους (Παπαθανασόπουλος, 1999: 62).

Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και ιδιαίτερα η τηλεόραση ασκούν σημαντική επίδραση στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, τα οποία δεν είναι έτοιμα να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά όσα λαμβάνουν από τα Μέσα. Πρόκειται για την πιο ευπαθή κατηγορία στις τηλεοπτικές απεικονίσεις. Κι αυτό, γιατί τα παιδιά πολύ συχνά αντιλαμβάνονται τον κόσμο μέσα από αυτές τις απεικονίσεις της τηλεόρασης. Πολυάριθμες έρευνες καταδεικνύουν το σημαντικό ρόλο που κατέχει η τηλεόραση στη ζωή των παιδιών (Livingston & Bovill, 1999) και την επίδραση που έχει στην κοινωνική τους συμπεριφορά, αφού αποτελεί εργαλείο για ερμηνεία και κατανόηση της κοινωνίας και διαμορφώνει τη συνείδηση και την εμπειρία τους (Pine & Nash, 2002). Η επιρροή που μπορεί να ασκήσει στα παιδιά η τηλεόραση είναι από τα θέματα που έχουν μελετηθεί περισσότερο στις κοινωνικές

επιστήμες (Bertrand, 2003: 37). Ορισμένες «δίοδοι» που χρησιμοποιούνται στην καθημερινή ζωή της τηλεόρασης είναι πιθανό να παρέχουν ένα χρήσιμο μέσο για τη διαμόρφωση των δράσεών τους (Παπαθανασόπουλος, 1999: 36).

Οι πλείστες έρευνες που αφορούν τις επιδράσεις της τηλεόρασης στους ανηλίκους καταδεικνύει συνάφεια μεταξύ τηλεθέασης και εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς. Τα παιδιά έχουν την τάση να μιμούνται τους χαρακτήρες που βλέπουν στην τηλεόραση (Josephson 1996) και την επιθετική τους συμπεριφορά (Bandura, Singer, 1961; Greenford, 1988), θεωρώντας την φαινόμενο αποδεκτό από την κοινωνία (Σεραφετινίδου, 1987). Επιτόπια έρευνα του Κέντρου Ερευνών και Ανάπτυξης του Intercollege Κύπρου επίσης κατέδειξε σχέση μεταξύ επιθετικότητας και τηλεθέασης. Συγκεκριμένα, στα συμπεράσματα αναφέρεται ότι τα παιδιά που παρακολουθούν περισσότερες από 1 – 2 ώρες τηλεόραση την ημέρα είναι πιο επιθετικά από εκείνα που βλέπουν λιγότερη τηλεόραση. Επιπλέον, τα παιδιά που παρακολουθούν τηλεοπτικά προγράμματα σε προχωρημένες ζώνες ενηλίκων (μετά τις 8μ.μ. και, ακόμα περισσότερο, μετά τις 11.00μ.μ.), καθώς και εκείνα που παρακολουθούν προγράμματα με βία, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που παρακολουθούν ψυχαγωγικά και άλλα μη – βίαια προγράμματα, στις πρώτες απογευματινές και βραδινές ζώνες (Πρακτικά Συμποσίου για την Τηλεοπτική Βία, 12.10.2002 Πανεπιστήμιο Κύπρου).

Το αντικείμενο των επιδράσεων της τηλεόρασης στα παιδιά αποτέλεσε επίσης το θέμα διάφορων μεταερευνών. Όπως αναφέρει ο Χρυσάνθου (2009: 28) στο τελικό κείμενο των πορισμάτων του ερευνητικού προγράμματος «Ο ρόλος των γονέων στην προστασία των παιδιών από την τηλεοπτική βία» (ΣΤΟΠΒΙΑ) που διενεργήθηκε με τη συνεργασία του Πανεπιστημίου Κύπρου, του Πανεπιστημίου Frederick και του Center for Research and Education «Synthesis» και επιχορηγήθηκε από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας: *Συνοψίζοντας τις πιο πρόσφατες έρευνες για το θέμα των επιδράσεων της βίας από τα ΜΜΕ στα παιδιά, ο*

C.A. Anderson και οι συνεργάτες του (2003) κατέληξαν στα ακόλουθα συμπεράσματα: α) Η βία των ΜΜΕ μπορεί να έχει άμεσες επιδράσεις σε διάφορες μορφές βίαιης συμπεριφοράς. β) Ολοένα και περισσότερες έρευνες τεκμηριώνουν την επίδραση της βίας των ΜΜΕ ως προς την επιθετικότητα εκ μέρους θεατών (περιλαμβανομένης και της βίας). γ) Οι σχετικές έρευνες, στις οποίες βασίζονται τα δύο προηγούμενα συμπεράσματα, έχουν διεξαχθεί με ένα ευρύ φάσμα μεθόδων, δειγμάτων και ειδών ΜΜΕ. δ) Για πολλά άτομα οι αρνητικές επιδράσεις της συνεχούς έκθεσης στη βία των ΜΜΕ κατά την παιδική ηλικία επεκτείνονται και μετά την ενηλικίωση, ακόμη κι αν δεν καταναλώνεται πλέον από τα άτομα η βία των ΜΜΕ. ε) Ακόμη και τα άτομα που κανονικά δεν έχουν αυξημένη επιθετικότητα επηρεάζονται αρνητικά με την έκθεσή τους στη βία των ΜΜΕ, τόσο σε βραχυπρόθεσμες καταστάσεις, όσο και σε μεγάλες χρονικές περιόδους.

Αξιολογώντας αθροιστικά τα πορίσματα των ερευνών και τις θεωρίες περί των επιδράσεων της τηλεοπτικής βίας, θα μπορούσε να λεχθεί ότι αυτές οι επιδράσεις δεν είναι μονοσήμαντες, αλλά μπορούν να αποκωδικοποιούνται με διαφορετικούς τρόπους, γεγονός που μπορεί να επιφέρει διαφορετικές αλλαγές στη συμπεριφορά και τις αντιλήψεις των μικρών τηλεθεατών. Η μορφή των επιδράσεων της τηλεοπτικής βίας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως το μορφωτικό επίπεδο του δέκτη, τη ψυχο-κοινωνική του συγκρότηση, την προδιάθεσή του, τις προγενέστερες εμπειρίες του κ.λπ.. Άρα τα παιδιά που δεν έχουν εμπειρίες, είναι πιο ευάλωτα στις επιδράσεις από τα μηνύματα που εκπέμπονται από τις τηλεοπτικές σκηνές βίας. Αν π.χ. η βία επί της οθόνης επιβραβεύεται, τότε εξάγεται φυσιολογικά το μήνυμα για άσκηση ανάλογης βίας και στην πραγματική ζωή, ενώ αν τιμωρείται, τότε αυτό λειτουργεί αποτρεπτικά (Χρυσάνθου, 2009: 28-29).

Εξαιτίας της ύπαρξης αρνητικών επιδράσεων, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, αναδεικνύεται από το σύνολο των επιστημονικών ερευνών η ανάγκη για

«προστασία των ανηλίκων» από τις επιδράσεις της τηλεοπτικής βίας (Χρυσάνθου, 2009: 166; Anderson et al, 2003; Buckingham, 1998; Comstock, 1978; Guerra, 1990; Josephson, 1995; Livingstone, 1996 κ.ά.).

Στη Κυπριακή νομοθεσία, ο νομοθέτης θέλοντας να προστατεύσει τα παιδιά από προγράμματα μη κατάλληλα προς παρακολούθηση, ήτοι προγράμματα που περιέχουν σκηνές βίας, ερωτικές σκηνές, λεκτικό υλικό ή θεματολόγιο ακατάλληλο για ανηλίκους, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μπορούν να μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης.

Η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 05:30 το πρωί μέχρι τις 21:00 ή 22:00 το βράδυ, που ορίζεται σαν οικογενειακή ζώνη. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε εκπομπής επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια. Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου δίδει ιδιαίτερη έμφαση στα πιο πάνω θέματα και στη τήρηση προνοιών της νομοθεσίας.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς του σταθμού ότι *«η προειδοποίηση, οπτική ή ακουστική, δεν απευθύνεται προς τα ίδια τα παιδιά ώστε να απομακρυνθούν από την τηλεόραση, αλλά προς τους ενήλικες τηλεθεατές»* και ότι η προαγγελία του θέματος *«αποτελεί κατά την άποψή μας μια σαφέστατη προειδοποίηση»*, η Αρχή σημειώνει ότι ούτε προς τους ενήλικες δόθηκε ικανοποιητική προειδοποίηση για να προλάβουν να απομακρύνουν τα παιδιά με τρόπο μάλιστα που να το κάνουν ήρεμα χωρίς να τα αναστατώσουν. Η κρίση του σχολιαστή ή του παρουσιαστή ενός δελτίου ειδήσεων δεν αποτελεί προειδοποίηση. Η προειδοποίηση χρειάζεται να είναι σαφής και ξεκάθαρη, ότι δηλαδή αυτά που πρόκειται να προβληθούν ενδέχεται να ενοχλήσουν τους τηλεθεατές ή να βλάψουν τους ανηλίκους. Η Αρχή υπογραμμίζει ότι ο πρόλογος του ρεπορτάζ από τον εκφωνητή του δελτίου, δεν

αποτελεί προειδοποίηση σύμφωνα με τις πρόνοιες του νόμου. Η προαγγελία είναι ουσιαστικά η εισαγωγή στην είδηση, η οποία το πιθανότερο είναι να κινήσει το ενδιαφέρον και την περιέργεια του τηλεθεατή να παρακολουθήσει αυτό που θα επακολουθήσει, παρά να λειτουργήσει αποτρεπτικά. Αναφορικά με την εκφώνηση κατάλληλης και σαφούς προειδοποίησης για ύπαρξη σκηνών που ενδεχομένως να ενοχλήσουν η Αρχή σημειώνει ότι η χρονική τοποθέτηση της προειδοποίησης σε σχέση με την προβολή του ρεπορτάζ πρέπει να είναι τέτοια ώστε να δίνει τη δυνατότητα στον ενήλικα να απομακρύνει τους ανηλίκους, εφόσον θεωρήσει ότι οι σκηνές ενδέχεται να ενοχλήσουν. Ο Νομοθέτης με τη συγκεκριμένη πρόνοια των Κανονισμών ήθελε να δώσει στον τηλεθεατή την επιλογή να απομακρύνει τα παιδιά, άρα χρειάζεται να υπάρχει χρονική απόσταση από τη στιγμή που δίνεται η προειδοποίηση μέχρι την έναρξη του ρεπορτάζ και την προβολή των ενοχλητικών σκηνών, ώστε να προλάβουν να απομακρυνθούν οι ανήλικοι και όσοι ίσως ενοχληθούν. Περαιτέρω, η Αρχή τονίζει ότι η μη ύπαρξη προειδοποίησης αφαιρούσε από τον ενήλικα γονιό ή κηδεμόνα το δικαίωμα να αποφασίσει αν το παιδί μπορεί ή όχι να παρακολουθήσει τις συγκεκριμένες σκηνές.

Όσον αφορά στον ισχυρισμό του Δικηγόρου του σταθμού ότι *«οι ειδησεογραφικές εκπομπές και τα δελτία ειδήσεων αποτελούν τηλεοπτικά προγράμματα, τα οποία εξ ορισμού δεν απευθύνονται σε ανήλικους αλλά σε ενήλικες τηλεθεατές»* δεν ευσταθεί και δεν γίνεται δεκτός. Αυτό εξάλλου προκύπτει και από το γεγονός ότι ο Νομοθέτης έχει συμπεριλάβει στον Κανονισμό 24(2)(δ) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) και τους ανηλίκους ως τηλεθεατές των δελτίων ειδήσεων και των ενημερωτικών εκπομπών: *«24(2) Οι πιο κάτω κανόνες ισχύουν στα δελτία ειδήσεων και στις ενημερωτικές εκπομπές: (δ) μετάδοση τυχόν σκηνών ακατάλληλων για ανηλίκους (*η υπογράμμιση δική μας) ή που πιθανόν θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών είναι σύντομες και υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική)»*. Η Νομοθεσία δεν κάνει διακρίσεις, ανάλογα με το είδος της εκπομπής. Τα δελτία

ειδήσεων προβάλλονται εντός οικογενειακής ζώνης και διέπονται από τις πρόνοιες της υφιστάμενης νομοθεσίας, με όλους τους περιορισμούς που αυτή θέτει. Περαιτέρω, γίνεται ιδιαίτερη μνεία και επιβάλλονται αυστηρότερες νομοθετικές ρυθμίσεις αναφορικά με τη μετάδοση των δελτίων ειδήσεων.

Όσον αφορά στον ισχυρισμό του Δικηγόρου του σταθμού περί εξοικείωσης του Κύπριου ανήλικου *«με την θανάτωση δι' απαγχονισμού, μέσω των εκτελέσεων των ηρώων της αγχόνης, αφού είναι γνωστό ότι επισκέπτεται τα Φυλακισμένα Μνήματα και βλέπει τον τόπο των εκτελέσεων και την ίδια την αγχόνη σε σχολικές εκδρομές»*, η Αρχή δεν τον κάνει δεκτό και κρίνει ότι τα αναφερόμενα δεν έχουν οποιαδήποτε σχέση με τα επίδικα γεγονότα.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του **άρθρου 29(3)** (υποστοιχεία **1**, **3** και **4**) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7 (I) του 1998, (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και του **Κανονισμού 24(2)(δ)** (υποστοιχεία **2** και **5**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)**, έχει δώσει στο σταθμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στο σταθμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον σταθμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της παρούσας. Σε αντίθετη περίπτωση, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

κ.π.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ**(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 4/2007(2))****ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ
ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ «Ο ΛΟΓΟΣ» (MEGA)****Ημερομηνία Απόφασης: 8 Φεβρουαρίου, 2010**

Ενώπιον: κ.κ. Νίκου Παπαϊωάννου, Προέδρου, Ανδρέα Ιωάννου, Αντιπροέδρου, Άντρου Μιχαηλίδη, Μαίρης Κουτσελίνη, Μαρίας Δωρίτη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη και Άλεξ Ευθυβούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **24 Ιουνίου 2009** η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις του **άρθρου 29(3)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(I)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και του **Κανονισμού 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει:

29.-(3) «Για τα αναφερόμενα στα εδάφια (1) και (2) προγράμματα που μεταδίδονται σε μη κωδικοποιημένη μορφή, οι σταθμοί έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι προηγείται ακουστική προειδοποίηση ή να αναγνωρίζονται από την παρουσία ενός οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκεια τους.»

Τα εδάφια (1) και (2) του άρθρου 29 για τα οποία γίνεται αναφορά στο προαναφερθέν εδάφιο, αναφέρουν τα εξής:

29.-(1) «Οι σταθμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας».

29.-(2) «Η πιο πάνω στο εδάφιο (1) προβλεπόμενη υποχρέωση, επεκτείνεται επίσης και σε άλλα προγράμματα που ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, εκτός αν εξασφαλίζεται, με την επιλογή του κατάλληλου χρόνου μετάδοσης του προγράμματος ή με άλλα τεχνικής φύσεως μέτρα, ότι οι ανήλικοι δε βλέπουν ή ακούν κατά κανόνα και συστηματικά τις εκπομπές αυτές».

Ο πιο πάνω Κανονισμός αναφέρει:

24.-(2) «Οι πιο κάτω κανόνες ισχύουν στα δελτία ειδήσεων και στις ενημερωτικές εκπομπές: (δ) μετάδοση τυχόν σκηνών ακατάλληλων για ανηλίκους ή που πιθανόν θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών είναι σύντομες και υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική).»

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ), είχε δώσει στο σταθμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στο σταθμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομηνίας **14.12.2009** κάλεσε το σταθμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις εισηγήσεις και απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από τη λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο σταθμός με επιστολή του δικηγόρου του κ. Αριστ. Χατζηπαναγιώτου ημερομ. **29.12.2009** ανέφερε τα εξής για σκοπούς επιβολής κυρώσεων:

«Η Αρχή, σύμφωνα με την ως άνω απόφασή της, έκρινε ότι υπάρχουν παραβάσεις από πλευράς του Τηλεοπτικού Σταθμού των πελατών μας «MEGA – Ο ΛΟΓΟΣ», του άρθρου 29(3) (υπό στοιχεία 1, 3 και 4) του Περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(1)/1998, (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και του κανονισμού 24(2)(δ) (υπό στοιχεία 2 και 5) των Περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Η Αρχή πριν προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων, έχει δώσει το δικαίωμα στον Σταθμό των πελατών μας να υποβάλει, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ), τις απόψεις του εγγράφως και να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους θα πρέπει η Αρχή να επιδείξει επιείκεια κατά την απόφασή της.

Η επιστολή μας ημερ. 8.2.07, προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, πιστεύουμε ότι εμπεριέχει όλα εκείνα τα στοιχεία που συνηγορούν υπέρ της άποψης, ότι η Αρχή θα πρέπει να επιδείξει την απαιτούμενη επιείκεια έναντι του Σταθμού των πελατών μας, για τα υπό εξέταση προβληθέντα ειδησεογραφικά ρεπορτάζ.

Ιδιαίτερα, σημειώνουμε το γεγονός ότι, οι πελάτες μας εξέφρασαν την λύπη τους σε κάποια σημεία, που και οι ίδιοι έκριναν ότι, θα έπρεπε να ήταν πιο προσεχτικοί οι

συντελεστές των εν λόγω ειδησεογραφικών ρεπορτάζ, προς αποφυγή πιθανών συγκρούσεων με τους σχετικούς Νόμους ή και τους Κανονισμούς, αλλά ίσως και που πιθανώς να προκαλούν παρερμηνείες.

Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι, οι πελάτες μας ενήργησαν με καλή πρόθεση προβάλλοντας τα επίδικα ρεπορτάζ και απλά από ότι διαφαίνεται υπήρξε διάσταση με την άποψη της Αρχής, ως προς την ερμηνεία των σχετικών Νόμων και Κανονισμών, για τις οποίες η Αρχή κρίνει ότι υπάρχει παράβαση. Δηλαδή δεν υπήρξε από μέρος του Σταθμού των πελατών μας, πρόθεση παράβασης οποιουδήποτε Νόμου ή Κανονισμού, αλλά η ερμηνεία που δόθηκε, είναι εκείνη που οδήγησε στην σύγκρουση των απόψεων του Σταθμού των πελατών μας και της Αρχής Ραδιοτηλεόραση.

Θεωρούμε ότι, οι θέσεις του Σταθμού των πελατών μας, μέσω της προαναφερόμενης επιστολής μας, τονίζονται με σαφήνεια τα σημεία εκείνα, τα οποία κατά την άποψή μας θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για λόγους επιείκειας κατά την απόφαση της Αρχής. Ως εκ τούτου, δεν θεωρούμε σκόπιμο να επαναλάβουμε το περιεχόμενο της επιστολής μας εκείνης.

Θα πρέπει κατά την άποψή μας, να ληφθεί επίσης υπόψη ότι, ήδη διέρρευσαν 3 ολόκληρα έτη, από την ημέρα κατά την οποία προβλήθηκαν τα υπό εξέταση ρεπορτάζ και η οποιαδήποτε καταδικαστική απόφαση της Αρχής δεν θα εξυπηρετήσει το καλώς νοούμενο συμφέρον της δικαιοσύνης, εάν διαφανεί μέσα από αυτή ότι, η Αρχή ενήργησε τιμωριτικά μετά από τόσο χρόνο.

Είναι γνωστό νομολογιακά ότι, τα Ποινικά Δικαστήρια, κατά την εκδίκαση μιας ποινικής υπόθεσης, λαμβάνουν σοβαρά υπόψη ως ελαφρυντικό στοιχείο, την μακρά διαρρεύσασα χρονική περίοδο από την διάπραξη του αδικήματος, μέχρι την εκδίκαση, πράγμα που επενεργεί υπέρ του κατηγορουμένου.

Θεωρούμε σκόπιμο και χρήσιμο να σημειώσουμε, με την ευκαιρία αυτή, ότι οι συχνές και αυστηρές καταδίκες του Σταθμού των πελατών μας από την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης, στερεί από αυτόν, το δικαίωμα και την δυνατότητα να προσφέρει ποιοτικές, αναβαθμισμένες και χρήσιμες, για το τηλεοπτικό κοινό του, παραγωγές, πράγμα που είναι η επιδίωξη του. Θεωρούμε, με όλο το σεβασμό, ότι οι καταδίκες του Σταθμού των πελατών μας ή και άλλων Σταθμών κατ' ανάλογο τρόπο, σε ψηλά πρόστιμα, όταν μάλιστα διαφαίνεται ότι οι πιθανές παραβάσεις γίνονται καλόπιστα και χωρίς πρόθεση, επενεργούν άκρως τιμωρητικά και καταστροφικά, όχι μόνο για τον Σταθμό αλλά και για το ίδιο το τηλεοπτικό κοινό.

Εν όψει των ανωτέρω και των όσων αναφέραμε στην επιστολή μας ημερομηνίας 8.2.2007, έντιμοι κύριοι, αναμένουμε ότι η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα κρίνει τον Σταθμό των πελατών μας με την μέγιστη επιείκεια, πράγμα που θα τύχει σοβαρής εκτίμησης από τους πελάτες μας».

Σε σχέση με τους πιο πάνω ισχυρισμούς του Δικηγόρου του σταθμού ημερομ. 29.12.2009, η Αρχή αναφέρει τα εξής:

Όσον αφορά στους ισχυρισμούς του σταθμού όπως έχουν διατυπωθεί στην επιστολή του ημερομ. 8.2.2007, παραπέμπουμε το σταθμό στην απόφασή μας ημερομ. 24.6.2009, όπου έχουμε απαντήσει σχετικά (σελ. 18 – 26 της απόφασης).

Αναφορικά με τον ισχυρισμό ότι «θα έπρεπε να ήταν πιο προσεχτικοί οι συντελεστές των εν λόγω ειδησεογραφικών ρεπορτάζ, προς αποφυγή πιθανών συγκρούσεων με τους σχετικούς Νόμους ή και τους Κανονισμούς, αλλά ίσως και που πιθανώς να προκαλούν παρερμηνείες», ως επίσης και τον ισχυρισμό ότι «ενήργησαν με καλή πρόθεση προβάλλοντας τα επίδικα ρεπορτάζ και απλά από ότι διαφαίνεται υπήρξε διάσταση με την άποψη της Αρχής, ως προς την ερμηνεία των

σχετικών Νόμων και Κανονισμών, για τις οποίες η Αρχή κρίνει ότι υπάρχει παράβαση», η Αρχή δεν τους κάνει δεκτούς, καθώς έχει εξετάσει και στο παρελθόν παραβάσεις του Κανονισμού 24(2)(δ) των προαναφερθέντων Κανονισμών που αφορούν στον εν λόγω τηλεοπτικό σταθμό και έχει λάβει καταδικαστικές αποφάσεις, τις οποίες έχει κοινοποιήσει στο σταθμό. Επομένως, ο σταθμός ήταν καθόλα ενήμερος για την ερμηνεία της πρόνοιας του Κανονισμού 24(2)(δ) των προαναφερθέντων Κανονισμών, σύμφωνα με την οποία στα Δελτία Ειδήσεων και τις ενημερωτικές εκπομπές, η μετάδοση τυχόν σκηνών ακατάλληλων για ανηλίκους ή που πιθανόν θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών είναι σύντομες και υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική).

Ως προς τον ισχυρισμό περί διαρρεύσαντος χρόνου, η Αρχή επισημαίνει ότι εξετάζει υποθέσεις και επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις ακολουθώντας τις διαδικασίες, όπως αυτές καθορίζονται από τη Νομοθεσία της. Ταυτόχρονα ως διοικητικό όργανο οφείλει να συμμορφώνεται προς τις πρόνοιες του περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου 158 (I) του 1999 και την υπάρχουσα νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε πλείστα όσα θέματα, όπως σύνθεσης και λήψης αποφάσεων κατά τα διάφορα στάδια της ενώπιον της διαδικασίας.

Το διοικητικό όργανο πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 10 του περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου, να ασκεί την αρμοδιότητά του μέσα σε εύλογο χρόνο. Ο εύλογος χρόνος δεν είναι έννοια αμιγώς χρονολογική. Ο καθορισμός του εύλογου χρόνου, σύμφωνα πάντα με το άρθρο 10 του εν λόγω Νόμου, εξαρτάται από τις εκάστοτε ειδικές συνθήκες.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, ως επίσης και το μεγάλο αριθμό υποθέσεων που η Αρχή καλείται να εξετάσει αυτεπάγγελα ή κατόπιν παραπόνων του κοινού,

το διαρρέυσαν διάστημα από τη διάπραξη των επιδίκων παραβάσεων μέχρι την τελική απόφαση της Αρχής ήταν το ευλόγως και δικαιολογημένα αναγκαίο.

Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η Αρχή δεν κάνει δεκτό τον ισχυρισμό περί διαρρέυσαντος μεγάλου χρονικού διαστήματος από τη διάπραξη των παραβάσεων ως την εκδίκαση της υπόθεσης.

Σε σχέση με τον ισχυρισμό ότι *«οι συχνές και αυστηρές καταδίκες του Σταθμού των πελατών μας από την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης, στερεί από αυτόν, το δικαίωμα και την δυνατότητα να προσφέρει ποιοτικές, αναβαθμισμένες και χρήσιμες, για το τηλεοπτικό κοινό του, παραγωγές, πράγμα που είναι η επιδίωξή του»*, η Αρχή διευκρινίζει ότι πάντοτε ακολουθεί κλιμακωτή επιβολή κυρώσεων, επιβάλλοντας αρχικά προειδοποιήσεις και στη συνέχεια διοικητικά πρόστιμα και πάλι με κλιμακωτή μορφή, όταν και εφόσον ο σταθμός δεν επιδεικνύει πρόθεση για συμμόρφωση.

Η όλη συμπεριφορά του σταθμού και οι παρόμοιες προηγούμενες παραβάσεις στις οποίες έχει υποπέσει μέχρι σήμερα, καθόλου δεν επιβεβαιώνουν τον ισχυρισμό του σταθμού ότι *«οι πιθανές παραβάσεις γίνονται καλόπιστα και χωρίς πρόθεση»*. Αντίθετα, προκύπτει ότι οι μέχρι σήμερα επιβληθείσες κυρώσεις δεν φαίνεται να ήταν τέτοιες ώστε να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση του σταθμού.

Εν πάση περιπτώσει, σε καμία περίπτωση δεν δεχόμαστε τον συσχετισμό που κάνει ο σταθμός ανάμεσα στις κυρώσεις και στη δυνατότητά του να προσφέρει ποιοτικές, αναβαθμισμένες και χρήσιμες για το τηλεοπτικό κοινό παραγωγές. Όπως επανειλημμένα έχουμε αναφέρει, οι σταθμοί έχουν υποχρέωση να τηρούν την υφιστάμενη περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νομοθεσία και κατ' επέκταση την ευθύνη να ρυθμίζουν τη λειτουργία τους με απώτερο σκοπό τη

συνεισφορά τους στη βελτίωση του ραδιοτηλεοπτικού πεδίου. Η ποιοτική, αναβαθμισμένη και χρήσιμη για το τηλεοπτικό κοινό παραγωγή δεν μπορεί παρά να απορρέει από την εφαρμογή της Νομοθεσίας και όχι από την καταστρατήγησή της.

Λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων του σταθμού, όπως έχουν εκφρασθεί από το Δικηγόρο του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, ως επίσης τη σοβαρότητα των παραβάσεων και τη συμπεριφορά του σταθμού ως προς τη διάπραξη παρόμοιας φύσεως παραβάσεων, η Αρχή αποφασίζει να επιβάλει στο σταθμό κυρώσεις ως ακολούθως:

- Για την παράβαση του **Κανονισμού 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (**υποστοιχείο 2**) που έγινε στις **30.12.2006**, το διοικητικό πρόστιμο των **€3.500**.
- Για την παράβαση του **άρθρου 29(3)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) (**υποστοιχείο 1**) που έγινε στις **30.12.2006**, η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της συγκεκριμένης παράβασης με εκείνα του υποστοιχείου 2.
- Για την παράβαση του **άρθρου 29(3)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) (**υποστοιχείο 3**), που έγινε στις **5.1.2007** το διοικητικό πρόστιμο των **€3.500**.
- Για την παράβαση του **άρθρου 29(3)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) (**υποστοιχείο 4**) που έγινε στις **8.1.2007**, το διοικητικό πρόστιμο των **€3.500**.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (**υποστοιχείο 5**) που έγινε στις **8.1.2007**, η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση, λόγω

ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της συγκεκριμένης παράβασης με εκείνα του υποστοιχείου 4.

Ο σταθμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το συνολικό διοικητικό πρόστιμο των **€10.500** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

(ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

κ.π.